

Tyto dělnické bojové sbory nechtě ihned zajistí národní majetek, uložený v podnicích, ve strojích, v náradích a v surovinách.

Obracejte se prostřednictvím závodních výborů nebo dělnických delegací na správy závodů a žádejte kategoricky, aby byli ihned ze závodů vyhnáni všichni nacisté, všichni němečtí popoháněči, werkšusáci atd. Kdo nepůjde dobrovolně, žeňte je tvrdou dělnickou pěstí! Tak jako spojenci Himmlera, když jim nabízel kapitulaci, tak vykopne každý poctivý demokrat reakční stvůry, které by se pokusily utvořit novou vládu na příkaz pana Franka a její nohsledy. Připravujte ve všech závodech celozávodní shromáždění a volbu nových závodních výborů.

Dělníci a zaměstnanci postavte se okamžitě za požadavek všeho českého lidu: Chceme lidovládu! Všechnu moc národním výborům!

Informujte se denně u závodních důvěrníků Revolučního odborového hnutí o našich bojových pokynech!

Žeňte každého, kdo by v této rozhodné chvíli chtěl rozvrátit bojovou jednotu pracujících, kdo by šířil malomyslnost a propagoval zbabělost.

Smrt německým uchvatitelům!

Všechnu moc národním výborům!

Za svobodu!

ÚSTŘEDNÍ RADA ODBORŮ

AÚD KSČ Praha. 1945/742. Cykl. leták.

[233]

1945, 29. duben. Praha. — Zpráva Ústředního národního výboru mládeže České národní radě o sjednocení odbojových skupin mládeže.

České národní radě

V těchto dnech se sloučily tři hlavní skupiny odboje socialistické mládeže — Svaz socialistické mládeže „Setba“,¹ Mládež Hnutí za svobodu² a bojová skupina „Zpravodajské brigády“³ — v Ústřední národní výbor mládeže.⁴

podnicích rozhodlo dělnictvo, kdo povede závod. Dostáváme zprávy vojenského rázu. Je třeba zařídit koordinaci. Jiří (tj. kpt. Jiří Nechanský — pozn. editorů) navázat spojení, jak se dále řídit.“ (SÚA Praha. Pražské povstání, inv. j. 32.) Blíže k této problematice viz dokument č. 250 a poznámku k němu.

¹ Svaz socialistické mládeže „Setba“ — jedná se zřejmě o komunisticky orientovanou odbojovou skupinu mládeže, neboť Setba byl krycí název Komunistické strany Československa v ČNR. Blížší údaje se editorům nepodařilo zjistit.

² Hnutí za svobodu zahrnovalo kromě svého alibistického vedení (viz pozn. č. 3 k dokumentu č. 231) i silnou ilegální skupinu levicové mládeže, usilující navázat kontakt s komunistickou stranou. Skupina mládeže byla vedena Václavem Koutným.

³ Zpravodajská brigáda — probenešovsky orientovaná mládežnická odbojová skupina. Vznikla na podzim roku 1940 z členů rozpuštěného Junáka. Skupina, kterou utvořilo 15 členů 5. vodního oddílu, přijala název Zbojník a jako krycí značky použila písmen ZB. V roce 1943 se tato skupina spojila s další mládežnickou skupinou, vedenou Veleslavem Wählem. Z těchto dvou skupin byla vytvořena jednotka ZB, která byla později nazvána Zpravodajskou brigádou. V polovině roku 1944 se Zpravodajská brigáda napojila na odbojovou organizaci Radu Tří a podřídila se jejímu vedení. Brigáda se ve své odbojové činnosti omezila na zpravodajskou činnost a na vojenský výcvik svých příslušníků. Sabotážní a destrukční akce skupina neprováděla. Vojensky vystoupila až v květnu 1945, kdy její příslušníci prováděli jednak strážní službu, jednak bojovali přímo na barikádách.

⁴ Mládež představovala významnou složku národně osvobozenického boje. Právě z tohoto společného protifašistického boje se zrodila myšlenka jednoty mládeže v osvobozené republice, myšlenka, která položila hned v květnu 1945 základ jednotné mládežnické organizaci v českých zemích — Svazu české mládeže. (Jednotné mládežnické organizace na Slovensku vznikaly již dříve.)

Ústřední národní výbor mládeže byl vytvořen v posledních měsících před květnovým povstáním z iniciativy

Ústřední národní výbor mládeže předává všechny své složky k dispozici České národní radě a je připraven provést konkrétní úlohy, které mu budou určeny Českou národní radou, na př. služba hlídková, spojovací a pod.

Z pověření ČNR převezme ÚNVM okamžitě do své správy Kuratorium pro výchovu mládeže v Čechách a na Moravě. Ruší dosavadní fašistické vedení a používá široce rozvětvené organizační síť. Na ní tvoří Svaz socialistické mládeže. Jeho úkolem je: zamezit tříštění společných sil, zajištění kolaborantů a okamžitá výstavba podle směrnic kolektivní výchovy mládeže.

Při Svazu socialistické mládeže bude vycházet denní tisk, VPŘED, orgán socialistické mládeže.

Tím vším je dán základ k vytvoření jednotné fronty socialistické vládeže.

Ústřední národní výbor mládeže!

SOA Praha. Pražské povstání, inv. j. 8. Opis.

[234]

1945, 30. duben. Praha. — Zápis o schůzi České národní rady,¹ na níž byla projednávána otázka provizorního vedení státní správy.

Hnutí mládeže za svobodu, které v této době bylo již napojeno na ilegální ÚV KSČ a jím přímo řízeno. Ústřední národní výbor mládeže podchytil řadu levicových odbojových skupin mládeže z Prahy a okolí a dokonce i z Moravy. Na své schůzce 14. března 1945 se tento Ústřední národní výbor mládeže rozhodl vytvořit v osvobozené republice jednotnou tzv. Mládež národní fronty, tj. pozdější Svaz české mládeže, a nepřipustit, aby jednotlivé politické strany vytvářely své vlastní organizace mládeže (viz J. Bartoš, Pod vedením strany, str. 75).

Íhned po skončení bojů se Ústřední národní výbor mládeže obrátil k mladým lidem s provoláním: „Československé mládeži! Tobě patří dík a uznání celého československého národa. Povstala jsi statečně v rozhodnou chvíli boje o svobodu a nový, svobodný život. Tento život ve světě osvobozeném od fašismu leží v tvých rukou! Tvým zástupcem v Národní radě české je Ústřední národní výbor mládeže. Tento výbor sdruží všechnu československou mládež v jedinou organizaci! Všechna mládež ve věku do 24 let bude takto sjednocena! Bude sjednocena na základě spravedlivého, socialistického řádu! Tato osvobozená, svobodomyšlná mládež je předvojem světa neobyčejných a velkých možností! Mládež všech končin světa stojí dnes pod jedinou vlajkou, spojená před konečným nástupem, aby vybudovala volný a spravedlivý život!

Skončily všechny dřívější národ matoucí boje! Bratrstvím, osvědčeným za šest let nacistické tyranie a konečným, společným bojem na barikádách, v pražských ulicích, ve sklepích a konečně všude, kde nacisté vraždili, potvrdili mladí Češi tuto úmluvu! Tato úmluva je zavázala na celou budoucnost! Na celý společný život ve světě práva a rovnosti! Ve světě gigantické socialistické budoucnosti! Po šesti letech hrůzy, kdy tolik z našich řad bylo předčasně a hnusným způsobem vyřazeno ze života a společného boje, kdy jsme byli tolikrát od sebe oddělení a roztrženi, jsme nyní jednotní! Jsme sjednoceni, protože jsme se poznali v době, která od nás vyžadovala vše! Byli jsme oddělení, abychom se pevně našli a konečně sjednotili. Není a nemůže mezi námi býti starých reakčních bojů. Nemožnou mezi námi býti, poněvadž jim nerozumíme! Víme, že jde o život svobodomyšlného, socialistického světa! Nechápeme co zde může znamenati stranickost, korupce, reakční pochopení společnosti a světového řádu! Víme, že jsme po šest let stáli v neúprosném boji s bestiálním nepřítelem. Víme, že nejlepší z našich řad byli povražděni v Osvěčimech, Mauthausenech a všech ostatních nacistických mučírňách. Víme, co vše nacisté napáchali, víme, co spáchaly všechny kolaborantské složky v jádrech národa! Víme, že celá naše budoucnost leží v rukou našich!... S láskou myslíme na všechny z našich řad, kteří se mezi nás již nevrátí, s nedočkavostí očekáváme ještě mnohé, kteří se mají vrátiti!

Nikdy nezapomeneme! Nezapomeneme na všechny ty, kteří stáli v ilegálním boji proti fašistům! Ti provedou další boj s námi, ti kteří byli z tohoto boje vyřazeni předčasně! Ti se vrátí mezi nás! Nikdy nezapomeneme!“ (Mladá fronta, 9. 5. 1945, článek „Čs. mládež se osvědčila...“.)

¹ Příslušníci protifašistické fronty, kteří se sdružili v České národní radě, představovali nejrozmanitější sociální síly. To se přirozeně odrazilo i v jejich činnosti. (O vzniku ČNR viz pozn. čís. 1 k dokumentu čís. 231.) Komunisté usilovali o to, aby se ČNR stala vedoucím revolučním orgánem domácího protifašistického odboje a aby odpovídala svým politickým složením košické vládě. Přesto se do ČNR vetřely také živly, které dosud měly jen velmi málo společného s protihitlerovským bojem a zvláště s odhodlaným revolučním bojem pracujícího lidu (např. národní socialista dr. Machotka, lidovec Schaffer, generál Kutlvašr aj. Generál Kutlvašr měl